

۷ عامل سلب توفیق

در آخر الزمان کارها بر عکس می‌شود؛ معروف، منکر می‌شود و منکر، معروف! مردم امر به منکر و نهی از معروف می‌کنند. امام علی(ع) می‌فرماید: به کسی که کارهای زشت را خوب بشمرد، توفیق داده نمی‌شود.

در آخر الزمان کارها بر عکس می‌شود؛ معروف، منکر می‌شود و منکر، معروف! مردم امر به منکر و نهی از معروف می‌کنند. امام علی(ع) می‌فرماید: به کسی که کارهای زشت را خوب بشمرد، توفیق داده نمی‌شود.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس، دعای مشهوری منسوب به امام زمان(عج) است که حضرت در این دعا حدود چهل درخواست از ذات اقدس الهی می‌کند که به مناسبت آغاز سال نو بر آن شدیم که به شرح دعای حضرت ولی‌عصر(عج) به روایت حجت‌الاسلام سیدحسین هاشمی‌نژاد کارشناس مذهبی بپردازیم که بخش دوم آن در ادامه می‌آید:

«اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا تَوْفِيقَ الطَّاعَةِ وَبُعْدَ الْمَعْصِيَةِ وَصِدْقَ النِّيَّةِ وَعِزَّ الْهَدْيِ وَالْإِسْتِقَامَةِ وَسَدِّدِ السِّيْتَنَاتِ بِالصَّوَابِ وَالْحِكْمَةِ وَأَمْلَأْ قُلُوبَنَا بِالْعِلْمِ وَالْمَعْرِفَةِ وَطَهِّرْ بُطُونَنَا مِنَ الْحَرَامِ وَالشُّبْهَةِ وَآكُفِّ أَيْدِيَنَا عَنِ الظُّلْمِ وَالسَّرْقَةِ وَاعْصُصْ أَبْصَارَنَا عَنِ الْفُجُورِ وَ الْخِيَانَةِ وَاسْدُدْ أَسْمَاعَنَا عَنِ اللَّغْوِ وَالْغِيْبَةِ وَ عَلَى الْمُتَعَلِّمِينَ بِالْجُهْدِ وَ الزَّعْبَةِ وَ عَلَى الْمُسْتَمْعِينَ بِالِاتِّبَاعِ وَ الْمَوْعِظَةِ وَ عَلَى مَرْضَى الْمُسْلِمِينَ بِالشِّفَاءِ وَ الرَّاحَةِ وَ عَلَى مَوْتَاهُمْ بِالرَّأْفَةِ وَ الرَّحْمَةِ وَ عَلَى مُشَايخِنَا بِالْوَقَارِ وَ السَّكِينَةِ وَ عَلَى الشَّبَابِ بِالْإِنَابَةِ وَ التَّوْبَةِ وَ عَلَى النِّسَاءِ بِالْحَيَاءِ وَ الْعِفَّةِ وَ عَلَى الْاَغْنِيَاءِ بِالتَّوَاضُّعِ وَ السَّعَةِ وَ عَلَى الْفُقَرَاءِ بِالصَّبْرِ وَ الْقَنَاعَةِ وَ عَلَى الْعَزَاةِ بِالتَّصَرُّعِ وَ الْعَلَبَةِ وَ عَلَى الْأُسْرَاءِ بِالْخِلَاصِ وَ الرَّاحَةِ وَ عَلَى الْأَمْرَاءِ بِالْعَدْلِ وَ الشَّقَقَةِ وَ عَلَى الرَّعِيَّةِ بِالْإِنصَافِ وَ حُسْنِ السِّيَرَةِ وَ بَارِكْ لِلْحَاجِّاجِ وَ الرُّوَّارِ فِي الرِّزَادِ وَ التَّقَفَةِ وَ اقْصُ مَا أُوجِبَتْ عَلَيْهِمْ مِنَ الْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ بِقُضَائِكَ وَ رَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ»

*اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا تَوْفِيقَ الطَّاعَةِ

بحث پیرامون توفیق است، حضرت شعیب نبی(ص) به قوم خود فرمود: «وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ» من توفیق می‌خواهم از خدای تبارک و تعالی و توکل می‌کنم به خداوند چون اراده کرده‌ام شما را اصلاح کنم.

در ذیل این آیه شریفه روایت دارد حضرت صادق(ع) فرمودند: هرگاه بنده طاعتی را که خداوند بدان فرمان داده است انجام دهد، عمل او موافق فرمان خداوند عزوجل است و بدین سبب بنده را موفق نامیده‌اند و هرگاه بنده بخواهد در موردی نافرمانی خداوند کند و خدا میان او و آن معصیت حایل شود و در نتیجه بنده آن را مرتکب نشود، این ترک گناه او به توفیق خداوند تبارک و تعالی بوده است، اما هرگاه جلو او را از آن معصیت نگیرد و به حال خود رهاش کند تا مرتکب آن گناه شود، خداوند او را واگذارد و یاریش نرسانده است و توفیقش نداده است.

این حدیث جای شرح دارد. چنین تصور نشود که پس من هیچ اراده‌ای ندارم، البته تمام توفیقات من الله است، خدا انسان را کمک می‌کند، اما چنین نیست که انسان هیچ کاره باشد؟ الان کارخانه برق دارد برق تولیدی می‌کند و در این سیم‌ها و لامپ‌ها هستند، اما کلید به دست توست، اگر بزنی روشن می‌شود زنی خاموش می‌ماند، یک وقت نگویی پس من هیچ کاره هستم، توفیق را خدا می‌دهد، اما اگر اطاعت نفس کنی از توفیق الهی محروم می‌مانی، اما اگر اطاعت خدا کنی از توفیق الهی بهره برده‌ای.

*آنچه از توفیق شمرده شده است

بعضی چیزها در روایت بیان شده که از توفیق شمرده شده است:

1- «من التوفیق الوقوف عند الحیره» از توفیقات این است که وقتی انسان در امری سرگردان می‌شود، متحیر می‌شود توقف کند، شک دارد آیا این پول را این گونه سرمایه‌گذاری کنم یا نه؟ اگر توقف کرد توفیق الهی شامل حالش شده است، نمی‌داند این کلام غیبت است یا خیر؟ اگر توقف کرد توفیق الهی است و خود این توقف عامل تفکر است.

2- امام علی(ع): از توفیقات الهی که روزی انسان می‌شود این است که مال را از حلال کسب کند، نان حلال و طیب خوردن از توفیقات الهی است.

3- از توفیقات الهی این است که انسان سرش و رازش را به کسی بگوید که او امانتدار باشد و سر انسان را فاش نکند.

در دوره آخر الزمان روایت دارد انسان گاهی دلش می‌گیرد ولی یک امین پیدا نمی‌کند که رازش را به او بگوید تا یک مقدار سبک بشود. انسان رازش را می‌گوید تأکید هم می‌کند که به کسی نگو اما فردا صبح می‌بیند همه مردم با خبر هستند و این یک توفیق است که انسان دوست و رفیقی داشته باشد که بتواند با او حرف بزند و رازش را به او بگوید.

4- حضرت علی(ع) فرمود: از توفیق مرد این است که احسان و نیکی او نزد کسی قرار گیرد که نشرش دهد.

*عوامل سلب توفیق

یک سری عوامل است که این‌ها توفیقات را از انسان سلب می‌کند. یک مرتبه در ماه رمضان توفیق از انسان سلب می‌شود و نمی‌تواند سر سفره ضیافت‌الله بنشیند.

1- یاری نکردن مؤمن: مؤمنی به شما مراجعه می‌کند، توان یاری او را داری ولی یاریش نکنی، در روایت دارد که امام صادق(ع) فرمود: هیچ مؤمنی نیست که دلیل کند برادر مؤمنش مگر اینکه خدا در دنیا و آخرت او را دلیل می‌کند، در صورتی که قدرت بر یاری داشته باشد، یعنی پشت سر برادر مؤمن غیبت می‌کنند، تهمت می‌زنند، ولی تو جلوی غیبت را نگیری و بگذاری برادر مؤمنت دلیل بشود.

2- تلاش و کوشش نکردن: امام صادق(ع) فرمود: کسی که از خدا طلب توفیق کند و تلاش نکند خودش را مسخره کرده است. دائماً می‌گوید: خدایا توفیق بده تا آن کاری را انجام بدهم که مرضی تو باشد، ولی پشت سر دعا تلاش نمی‌کند به نوامیس مردم نگاه خائنانه می‌کند، غیبت می‌کند، تهمت می‌زند. حرام می‌خورد این شخص توفیق روزیش نمی‌شود.

3- کارهای قبیح را خوب بشمارد: امام علی(ع) فرمود: توفیق داده نشده به کسی که کارهای زشت را خوب بشمرد.

روایت دارد در آخر الزمان کارها برعکس می‌شود، معروف، منکر می‌شود و منکر، معروف می‌شود، مردم امر به منکر می‌کنند و نهی از معروف.

4- عاق والدین: امام رضا(ع) فرمود: می‌دانی چرا خدا عقوق والدین را حرام کرد، به خاطر اینکه سبب می‌شود توفیق طاعت و بندگی از او سلب شود، خیلی از توفیقات بزرگان به خاطر خدمت به والدین بوده است و اگر انسان در خدمت به والدین کوتاهی کند توفیق از او سلب می‌شود.

حضرت سجاد(ع) نشسته بودند. شخصی سؤال کرد گفت: آقا ما ندیده‌ام شما با مادرتان هم غذا بشوید. حضرت فرمودند: به خاطر اینکه ممکن است مادر من سر سفره با چشم خود قطعه‌ای از غذا را انتخاب کرده باشد و من هم دستم را دراز کنم و همان قطعه را بردارم و به همین اندازه عاق والدین بشوم.

یکی از مراجع بزرگ ما که در اصفهان بود، از او سؤال کردند چه شد به این جایگاه رفیع رسیدی، فرمود: یک شب پدرم به حجره‌ام آمد و قرار شد شب را در حجره من بماند. من دیدم هر جوری بخواهم پایم به طرف پدرم دراز می‌شود. آن شب را چهارزانو خوابیدم، بستر پدرم را پهن کردم، پدرم خوابید و من هم به دیوار تکیه دادم، پدرم متوجه این ادب من شد و در حق من دعا کرد و به خاطر این ادب و احترام و دعای پدر، خدا من را موفق کرد.

5- گناه: رسول‌الله(ص) فرمود: بترسید از افتادن در معاصی و سستی کردن و کوچک شمردن گناهان چرا که گناهان بی‌توفیقی و بدبختی را شامل صاحبش می‌کند تا اینکه بر اثر گناه به جایی می‌رسد که ولایت علی بن ابی‌طالب را رد می‌کند و گنهکار تا جایی می‌رسد که نبوت پیغمبر را منکر می‌شود و تا جایی که خدا را هم رد می‌کند و الحاد در دین خدا پیدا می‌کند.

بنابراین نگویید یک گناه اشکال ندارد، یک نگاه حرام اشکال ندارد. روایت دارد گناه لکه سیاهی بر قلب انسان می‌گذارد، اگر توبه کرد آن لکه سیاه پاک می‌شود، اگر گناه نکرد و توبه نکرد لکه سیاه بزرگ بزرگ‌تر می‌شود تا آنجا که همه قلب او را ظلمت و سیاهی می‌گیرد، پس مؤمنی از گناه خوف دارد و می‌ترسد، یک گناه که مرتکب شد مانند این است که کوهی را می‌خواهند بر سرش بیاندازند.

6- یاری کردن دشمنان خدا: حضرت علی(ع) فرمود: کسی که دشمنان خدا را یاری و کمک کند مستحق خذلان و بی‌توفیقی است.

7- شرکت در مجالس لغو و باطل: در دعای ارزشمند ابو حمزه ثمالی می‌خوانیم: پروردگارا شاید در مجالس اهل باطل شرکت کردم و در نتیجه تو مرا از برخی توفیقات محروم کردی.

*توفیق در دعا‌های اهل بیت(ع)

حالا ببینیم اهل(ع) از خداوند توفیق چه چیزهایی را درخواست می‌کردند.

حضرت موسی بن جعفر(ع) در دعای اول ماه رمضان می‌فرماید: خدایا در این ماه رمضان به من توفیق بده هر عمل صالحی که سبب رضایت تو می‌شود، انجام بدهم. پیامبر(ص) می‌فرمود: خدایا در ماه رمضان به من توفیق تلاوت قرآن عطا بفرما.

در جای دیگر پیغمبر(ص) می‌فرماید: خدایا من را از گناهان و معاصی حفظ کن و به من توفیق بده بتوانم حسنات را کسب کنم.

در دعای دیگری حضرت(ص) می‌فرماید: خدایا من را موفق کند قبل از اینکه مرگ به سراغم بیاید، من خودم را آماده و مهیای مرگ کنم، یک زاد و توشه‌ای برای سفر آخرتم تهیه کنم.